

Η αρχαία πόλη των Μεγάρων ήταν κτισμένη σε εύφορη περιοχή με εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε δύο οχυρά λιμάνια, της Νίσιας στον Σαρωνικό κόλπο και των Παγών στον Κορινθιακό. Απλωνόταν γύρω από τις ακροπόλεις του Αλκάθου και της Καρίας. Ήκμασε από τον 8ο έως και τα τέλη του 7ου αι. π.Χ., αναπτύσσοντας σημαντική εμπορική και αποικιακή δραστηριότητα.

Ο 6ος αι. π.Χ. ήταν δύσκολη περίοδος για την πόλη, καθώς βίωσε την τυραννίδα του Θεαγένη, την οποία ακολούθησαν οι ταραγμένες περιόδους της «σωφροσύνης» και της «ακόλαστης δημοκρατίας», όπως αναφέρονται από τις αρχαίες πηγές.

Μετά τους Περσικούς πολέμους ακολούθησε η περίοδος της «Πεντηκονταετίας», κατά την οποία η πόλη συμμάχησε με τους Αθηναίους, απέκτησε οχυρωματικό περίβολο και με τη βοήθειά τους κατασκευάστηκαν τα Μακρά τείχη που ένωσαν τα Μέγαρα με το λιμάνι της Νίσιας.

Κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου υπέστησαν πολλές καταστροφές, γιατί τόσο το στρατόπεδο των Αθηναίων όσο και το στρατόπεδο των Σπαρτιατών προσπαθούσαν διά της βίας να έχουν τα Μέγαρα με το μέρος τους ως προμαχώνα κατά του εχθρού. Οι Μεγαρείς, προκειμένου να αποκτήσουν την ανεξαρτησία τους, συμμαχούσαν κάθε φορά με τον έναν από τους δύο εχθρούς.

Παρά τις καταστροφές αυτές, τον 4ο αι. π.Χ. που ακολουθεί, παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη σε όλους τους τομείς. Είναι η εποχή της Μεγαρικής Σχολής του Ευκλείδη και του Στίλπωνα, του γλύπτη Θεοκόσμου, του εκτεταμένου εμπορίου και της κοπής νομισμάτων. Όταν αντιμετώπισαν τον κίνδυνο του Φιλίππου της Μακεδονίας, οι Μεγαρείς στράφηκαν και πάλι για βοήθεια προς τους Αθηναίους. Ο στρατηγός Φωκίων έσπευσε, κατέλαβε τη Νίσια και οικοδομήθηκαν εκ νέου τα Μακρά Τείχη που είχαν καταστραφεί κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου.

Στα τέλη του 4ου αι. π.Χ., το 307, τα Μέγαρα υπέστησαν τη μεγαλύτερη καταστροφή στην ιστορία τους από τον Δημήτριο Πολιορκητή, ο οποίος, αν και αποκατέστησε την αυτονομία της πόλης, αφαίρεσε όλους τους δούλους και στέρησε τις βιοτεχνίες της πόλης από το εργατικό δυναμικό τους.

Ο 3ος αι. π.Χ. χαρακτηρίζεται από πληθυσμιακή και οικονομική παρακμή και η πόλη πέρασε εκ νέου στην κατοχή των Μακεδόνων μέχρι το 243 π.Χ. που προσχώρησε στην Αχαική Συμπολιτεία. Μεγάλη απώλεια ήταν και η αυτονόμηση των δύο σημαντικών παράλιων πόλεων της Μεγαρίδος, των Παγών και των Αιγοσθένων.

Κατά τη ρωμαϊκή εποχή τα Μέγαρα υπέφεραν επίσης από τις ληστρικές επιδρομές του ρωμαϊκού στρατού και καταστράφηκαν από τον Καίσαρα. Την εποχή του Αδριανού ευημερούν εκ νέου και κοσμούνται με δημόσια κτίρια. Αρκετά από τα μνημεία που στόλιζαν την πόλη περιγράφηκαν από τον Πausανία το 2ο αι. μ.Χ. Καταστρέφονται οριστικά το 395 μ.Χ., όταν όλες οι ελληνικές πόλεις λεηλατήθηκαν από τους Γότθους του Αλάριχου.

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεγάρων εκτίθενται αντικείμενα που προέρχονται από τις σωστικές ανασκαφές της πρώην Γ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στην πόλη των Μεγάρων και την ευρύτερη πε-

ριοχή. Τα ευρήματα καλύπτουν τη χρονική περίοδο από τον 8ο αι. π.Χ. μέχρι και το 2ο αι. μ.Χ. Η έκθεση στεγάζεται στο παλιό Δημαρχιακό Μέγαρο, κτίσμα του 19ου αι. που παραχωρήθηκε προσωρινά από το Δήμο Μεγαρέων στη Γ΄ ΕΠΚΑ. Πρόκειται για δώροφο κτίριο με τέσσερις εκθεσιακούς χώρους.

ΙΣΟΓΕΙΟ. Στο ισόγειο του κτιρίου παρουσιάζονται τα μαρμάρινα ευρήματα.

ΑΙΘΟΥΣΑ Α. Εκτίθενται μνημειακά γλυπτά και αναθηματικά ανάγλυφα, πλαισιωμένα από πληροφορίες που προέρχονται από την ανασκαφική έρευνα και τις φιλολογικές πηγές για τη μνημειακή γλυπτική και τα ανάγλυφα των Μεγάρων από την αρχαϊκή έως και τη ρωμαϊκή εποχή. Επίσης, παρουσιάζεται σε σχεδιαστική αναπαράσταση η Νίκη των Μεγάρων, αντίγραφο από γκραβούρα του 1847.

ΑΙΘΟΥΣΑ Β. Εκτίθενται επιγραφές που περιέχουν πληροφορίες για τη δημόσια ζωή της κλασικής κυρίως εποχής και επιτύμβιες στήλες της κλασικής, ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής. Πλαισιώνονται από σχετικά κείμενα και φωτογραφίες.

ΠΡΩΤΟΣ ΟΡΟΦΟΣ. Στον πρώτο όροφο παρουσιάζονται ευρήματα από τα νεκροταφεία της πόλης και αντικείμενα της καθημερινής ζωής.

ΑΙΘΟΥΣΑ Γ. Εκτίθενται αντικείμενα επιλεγμένα από ταφικά σύνολα που χρονολογούνται από τον 8ο έως τον 1ο αι. π.Χ. Πλαισιώνονται από εποπτικό υλικό, φωτογραφίες, σχέδια και κείμενα, σχετικά με τη θέση των αρχαίων νεκροταφείων στην τοπογραφία της σύγχρονης και αρχαίας πόλης, και τα ταφικά έθιμα.

ΑΙΘΟΥΣΑ Δ. Εκτίθενται αντικείμενα που σχετίζονται με την καθημερινή ζωή στην αρχαιότητα, κυρίως πήλινα και χάλκινα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αποθέτης αρχαϊκού ιερού στη θέση Μπούρι στο Αλεποχώρι, από τα εκατοντάδες ευρήματα του οποίου παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά δείγματα της λατρείας και του τοπικού κεραμικού εργαστηρίου. Μια ευσύννοπη παρουσίαση της ανασκαφής γίνεται με τη βοήθεια εποπτικού υλικού.

ΑΥΛΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ. Παρουσιάζονται επιγραφές, βάθρα αγαλμάτων και αρχιτεκτονικά μέλη διαφόρων περιόδων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΓΑΡΩΝ ARCHAEOLOGICAL MUSEUM OF MEGARA

ΑΤΤΙΚΗ / ATTICA

